

Vergaderjaar 2023–2024

17 050

Misbruik en oneigenlijk gebruik op het gebied van belastingen, sociale zekerheid en subsidies

Nr. 607

BRIEF VAN DE MINISTER VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 december 2023

Hierbij bied ik uw Kamer de vijfde editie van de OM Fraudemonitor 2021–2022 aan.¹ In deze Fraudemonitor geeft het Openbaar Ministerie (OM) door middel van cijfers, geïllustreerd met concrete voorbeelden, een beeld van de strafrechtelijke prestaties in de bestrijding van fraude. Het gaat om zowel verticale fraude waarbij de overheid wordt benadeeld als horizontale fraude waarbij burgers en bedrijven worden benadeeld. Daarbij wordt ook de in- en uitstroom van zaken in voornoemde jaren toegelicht, inclusief de afdoeningsvormen door het OM of de rechter.

Verticale fraude

Verticale fraude waarbij de overheid is benadeeld wordt onder het gezag van het Functioneel Parket opgespoord door de bijzondere opsporingsdiensten. De Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (FIOD), Arbeidsinspectie (NLA), Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) zijn belast met de strafrechtelijke handhaving van de wetgeving waarvoor de Minister verantwoordelijk is onder wie zij ressorteren. De Fraudemonitor ziet dus ook op samenwerking met en interventies van deze toezichhoudende en handhavende diensten.

De instroom van verticale fraudezaken ligt in 2022 hoger dan in 2021. De instroom ging van 906 naar 1.024 zaken. De uitstroom lag in beide jaren hoger dan de instroom, 1.218 in 2021 en 1.178 zaken in 2022. Een groot deel van de verticale fraudezaken wordt daarbij op een andere wijze afgedaan dan via de strafrechter, zoals met een OM-strafbeschikking of sepot.

¹ Kamerstukken II, 2016/17, 17 050, nr. 530; Kamerstukken II 2016/17, 17 050 nr. 539; Kamerstukken II 2019/20, 17 050, nr. 581; Kamerstukken II 2021/22, 17 050, nr. 600.

Horizontale fraude

In het kader van de aanpak van financieel-economische criminaliteit en georganiseerde ondermijnende criminaliteit richt het strafrechtelijk onderzoek zich op vormen van horizontale fraude zoals hypotheekfraude, verzekeringsfraude, vastgoedfraude en fraude met namaakartikelen. De aanpak van fraude in de zorg (onder andere fraude met persoonsgebonden budgetten (pgb), Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) en sociale zekerheid) is in 2022 door het OM geïntensiveerd.

Over de jaren 2021 en 2022 is het aantal bij het OM aangeleverde zaken van horizontale fraude gestegen ten opzichte van eerdere jaren. Dit betrof 5.926 zaken in 2021 en 4.444 in 2022. In 2020 was dit nog 4.136. In 2021 zijn 5.859 zaken uitgestroomd, en in 2022 4.572.²

Afdoeningen

Zowel op verticale als horizontale fraude worden in 2021 en 2022 meer zaken afgedaan dan dat er instroomden in die jaren. Het aantal zaken dat in procenten van het totaal naar de rechter gaat neemt iets af. Het aantal OM-strafbeschikkingen neemt iets toe ten opzichte van eerdere jaren. Het OM merkt op dat de ervaring leert dat bij fraude het sepotpercentage gemiddeld hoger is dan bij commune delicten omdat het zaken betreft die zich op het grensvlak van een civielrechtelijk geschil en een al dan niet voldoende bewijsbaar strafbaar feit bevinden.

Afsluitend

De OM Fraudemonitor geeft weer welke resultaten bij de aanpak van bepaalde vormen van fraude met het strafrecht in 2021 en 2022 zijn behaald. Aangezien strafrecht slechts het sluitstuk is in de aanpak van fraude, die start bij preventie, betekent dit dat deze monitor slechts een deel beslaat van het geheel aan inspanningen van de overheid tegen fraude. Fraude is een maatschappelijk probleem dat je niet alleen met strafrecht oplost, maar juist ook preventie, civiel-, fiscaal- of bestuurlijk-optreden draagt bij aan een effectieve fraudebestrijding.

De Minister van Justitie en Veiligheid,
D. Yeşilgöz-Zegerius

---

² Opsporing en vervolging is een continu proces waarbij verdachten het hele jaar door instromen en dit betekent ook dat afgedane zaken niet per se de in datzelfde jaar ingestroomde zaken betreft.